

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO. MJESEČNO
K 1.20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM
:: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. ::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATEL I ODGOVORNI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISKAR: HRVATSKA ZADRUŽNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, 30. SRPNJA 1914.

BR. 61

Rat je započeo.

Kralj Franjo Josip svojim narodima.

Mojim narodima!

Bila je Moja najtoplija želja, da godine, koje su Mi još dopuštene Božijom milošću, posvetim djelu mira i da Moje narode očuvam od teških žrtava i tereta rata. Ali sudbina je drugačije htjela.

Rovarsko djelovanje neprijatelja ispunjena mržnjom siluje Me, da se, na čuvanje časti Moje Monarhije, na obranu njezina ugleda i njezine moći, na osjeganje njezinoga posjeda, prihvatim mača. Srbija, zaboravši brzo na zaduženje harnosti, na koju je, od prvog početka državne joj samostalnosti pa do najnovije dobi, bila obvezana Meni i Mojim pretcima, već od godina udarila je putem otvorenoga neprijateljstva prema Austro-Ugarskoj Monarhiji. Kada sam Ja, poslije triju decenija blagoslovljenog mirovnog djelovanja u Bosni i Hercegovini, htio da na te zemlje protegnem Moja suverenska prava — ova je Moja odluka proizvela u kraljevini Srbiji ekcese razularene strasti i ogorčenu mržnju, i ako njezina prava nijesu bila dimnuta na nijedan način.

Moja vlada je tada upotrijebila pravo jačega i sa najskrajnjim obzirom i blagošću je tražila od Srbije, da snizi svoju vojsku na mirovno stanje, tražeći obećanje za budućnost, da će udariti putem mira i prijateljstva. Ali se nije ispunila nada, da će Srbija ispuniti svoju riječ, i da će dostojno shvatiti miroljubive namjere i velikodušnost Moje vlade. Sve jače je u njoj plantijela mržnja protiv Mene i Moje kuće, sve više i vjerenije se je isticala pohlepa da nasilno od Monarhije otičjepe neke krajeve s Monarhijom nerazdružive.

Razbojničko djelovanje hoće da pređe granice, a da na jugoistoku Monarhije uzdrma temelje državnoga reda, da oslabi Vjernost naroda u njima prema Carskoj kući i Domovini, da nove naraštaje mladosti vodi na zle pute i da ih podjaruje na frivolne zločine veleizdajništva. Jedan niz umorstava, po udešanome planu raširena i provagjana Zavjera, čiji je strašni zločinački uspjeh pogodio u srce Mene i Moje vjerne narode — sačinjava krvav trag, koji se vidi na daleko, onog tajnog djelovanja koje se od Srbije vodi i ostvaruje.

Ovo nesnošljivo rovanjenje treba jednom zaustaviti! Nečuvanim izazivanjima Srbije mora se jednom stati na put! Čast i dostojanstvo Moje Monarhije mora da se uzdrži nedirnuto, a državno gospodarsko i vojničko razvijanje mora biti sačuvano od ovakih čestih potresa!

Uzalud je moja vlada učinila i zadnji pokušaj da na mirni način postigne svrhu i da Srbiju ozbiljnim ukorom prisli na pravi put. Ali Srbija je odbila opravdane zahtjeve Moje vlade, i nije htjela da udovolji onim dužnostima, u čijem je izvršenju naravno i potrebiti temelj mira u životu naroda i države.

Radl toga Ja moram da oružjem stvorim garanciju, koja će Mojoj državi osigurati mir u unutrašnjosti i trajni mir prema vani.

U ovome ozbiljnome času Ja sam svijestan čitave dalekosežnosti Moje odluke i odgovornosti pred Bogom svemogućim.

Ja sam sve proučio i izmjerio i sa mirnom savješću stupam putem kojega mi pokazuje Moja dužnost.

Ja se pouzdam u Moje narode koji su se u svim olujama okupljali u jedinstvu i Vjernosti oko Mojega Prijestolja, i bili pripralni uvijek doprinositi najteže žrtve za čast, za veličinu, za moć Domovine.

Ja se pouzdam u Austro-Ugarsku vojsku, ispunjenu hrabrošću i poštvoivnim oduševljenjem. Pouzdam se u Boga Svevišnjega, da će On Mojemu oružju pribaviti pobjedu.

FRANJO JOSIP v. r.

Sturgkh v. r.

Carsko pismo.

Njegovo Cesaro-Kraljevsko Apostolsko Veličanstvo blagoizvoljelo je izdati ovo Previšnje ručno pismo i manifest:

Dragi grofe Stürghe!

Ja sam odredio ministrima Moje kuće i vanjskih posala narediti da kraljevskoj srpskoj vladi objave početak rata Monar-

hije proti Srbiji. U ovim sudbornošću teškim časovima potrebno Mi je da se obratim Mojim dragim i ljubljenim narodima.

Ja vam s toga naregujem da ovaj priloženi manifest objelodanite na opće znanje.

Išl, 28 juna 1914.

FRANJO JOSIP v. r.

Stürgkh v. r.

Objavljenje rata.

BEČ, 29 srpnja. Wiener Zeitung objelodanilo je sinoć slijedeću ratnu izjavu:

Pošto kraljevska srpska vlada nije na zadovoljavajući način odgovorila na notu, koju joj je predao Austro-Ugarski poklisar u Beogradu na 23 srpnja o. g., c. k. vlada nalazi za potrebno da se pobrine za očuvanje svojih prava i interesa, u tu svrhu da apelira na snagu oružja.

Austro-Ugarska smatra se stoga od ovog časa kao u ratnom stanju sa Srbijom.

Austro-Ugarski ministar vanjskih posala grof BERCHTOLD.

Prijeki postupak u vojnom sudovanju.

Po pravu, koje mi po 2. rast. § 481. vojnog kaznenog postupka (Zak. od 5. jula 1912., List drž. zak. br. 130.) pripada kao najvišem zapovjedniku u Bosni i Hercegovini i Dalmaciji, naredjujem:

„Prijeki postupak u vojnim sudovima nastupa za sva vojna i gradjanska lica, koja su podvržena vojnoj kaznenju sudskoj vlasti u Dalmaciji, i to za ova zločinstvo po vojnom kaznenom zakonu:

1. zločinstvo veleizdaje, §§ 334., 336. i 337. v. k. z.;
2. zločinstva protiv državne vojne sile, §§ 304., 306., 310. do 312., 314., 316., 318., 321. do 327. i 330. v. k. z.;
3. zločinstvo smetanja javnoga mira, § 341. v. k. z.;
4. zločinstvo ustanka, §§ 344. i 345. v. k. z.;
5. zločinstvo bune, § 349. v. k. z.;
6. zločinstvo javnog nasilja u slučajevima, §§ 358., 360., 362., 364., 366., 376. i 377. v. k. z.;
7. zločinstvo umorstva, §§ 413. do 317. v. k. z.;
8. zločinstvo ubijstva, §§ 419. do 422. v. k. z.;
9. zločinstvo teške ozlede tijela, §§ 431., 432. 434. do 436. v. k. z.;
10. zločinstvo paleža, §§ 448. i 455. v. k. z.;
11. zločinstvo razbojništva, §§ 483. i 491. v. k. z.;
12. zločinstvo davanja pripomoći u kojemu od gore spomenutih zločinstava, §§ 518., 520. i 523. v. k. z.

Opominje se svako, da se kanji ovih zločinstava. Svako ko skrivi ovako zločinstvo, pošto se proglasi ova odredba, kazniće se smrću vješanjem“.

Potiorek, fcm. s. r.

Prijeki sud u Banovini.

ZAGREB, 29 srpnja. „Narodne Novine donose odredbu o proglašenju prijekog suda u Zagrebu i u čitavoj Hrvatskoj i Slavoniji.

Poljački socijalisti za rat proti Rusiji.

Glasiolo poljačkih socijalista „Naprzod“ u Krakovu objelodanjuje proglas, u kojemu pozivlje poljački narod da se pripravi za rat proti Rusiji, toj jedinju krvnoj neprijateljci Austrije.

Amnistija dezerterima.

Nj. V. Car odredio je amnistiju svima koji su se kadgod ogriješili ne odazivljajući pozivu na novačenje, ili su vojni dezerteri, pa bili ili ne bili sada pozvani pod barjak, samo ako se odmah prijave nadležnim vlastima.

Ratne mornarice u gibanju.

Vrhovni Admiral Boué de Lapeyrière pozvao je sve zapovjednike prve i druge francuzke eskadre na dogovor glede eventualne mobilizacije mornarice.

Prva englezka flota, koja se nalazi u Portlandu, dobila je nalog da se miče. I brodovi druge flote ostaju na svojim mjestima. Sredozemna englezka flota bit će na okupu sutra na Malti.

Rat u dvoje!

sveevropsko krvavo kolo?

Engleski poslanik u Beču podastro je grofu Berchtoldu predlog ministra sir Edwarda Grey, da bi se izbjeglo sukoba sa Srbijom ili bar da bi ga se ograničilo na samu Austriju i Srbiju. Odgovoreno mu je, da Austrija uvažava plemenite namjere engleske vlade i zahvalna je na posredovanju, ali mirno riješenje spora sa Srbijom nije moguće, pošto je objava rata već proglašena.

Velevlastima dakle ne preostaje drugo već poraditi za lokalizovanje rata.

Od Rusije nije na predlog Engleske stigla nikakva izjava.

Službena Engleska „Westminster Gazette“ piše: Mi ćemo raditi za mir i za posredovanje, ali dok Austriji preporučamo umjerenost, nemožemo da podžijemo Srbiju na otpor, jer joj ne ćemo moći pomoći.

Carigradski „Tanin“ veli, da, dok je rat lokalizovan, Turska će ostati neutralna; onim pak časom, kada bi se rat protegnuo na Evropu i na balkanske države, i Turska će potražiti novu direktivu.

Francuski socijalisti u proglasu proti ratu vele: „Francuski socijalisti traže, da Francuska vlada djeluje na svoju saveznicu Rusiju, u smjeru, neka ona ne traži u obrani slavenskih interesa izliku za agresivne svoje operacije.“

Cijenik za živež.

Usljed zloporaba kod prodaje živežnih sredstava, poglavarstvo je naredilo, da svaki gostioničar, krčmar, prodavaoc kruha i inog jestiva i pića mora označiti i postaviti na vidljivom mjestu u lokalu i na izlogu cijene dotičnih jestvenih stvari i pića. Suviše je poglavarstvo udarilo slijedeće cijene:

za kg. brašna broj 0 para	—58
„ „ „ 2 „	—54
„ „ „ 5 „	—52
„ „ „ 7 „	—48
„ „ „ 0—1 „	—56
„ „ „ 5—7 „	—48
„ „ „ govedine Kruna	2—
„ „ „ bravetine	1.40
„ „ „ teletine	2.60
„ „ „ janjetine	1.60
„ „ „ prasetine	2.20

Obrtnici i trgovci bit će najstrožije nadzirani a u slučaju prekršaja strogo kažnjeni.

Uapšenja.

U Šibeniku.

Uapšenici Stojić Marko, Krstelj Dr. Ivo, Blažević Niko, Čingrija Dr. Melko, Pužeti Dr. Ante, proto Barbić, Matošić Joso novinar i Krsto Margetić uapšeni su na nalog vojničke vlasti i zadržani kao taoci.

Sinoć je uapšen Marko Brkić (Srbini). Jutros pak dovedena su u grad dva Crnogorca uapšena radi špijunaže.

U Dubrovniku.

Jučer su u ovdješnje tamnice finansijskim parobrodom „Dubrovnik“ dopremljena 33 uapšenika iz Dubrovnika i to:

Bubalo Dimitrije, Drašković Gjorgje, Soletić Luj, Job Ermenegid, Gluhonja Ivo, Jelić Ivo iz Slanog, Laptalo Krsto, Job Ignjat, Dominković Krsto urednik „Dubrovnika“, Gojić Marko, Trs Eduard, Sugja Ante, Matić Ivo, Cvijanović Milan, Kurtović Lešo, Piper Vaso, Dr. Milić Jovo, Pušibek Dimitrije, Jakšić Antun, Markiz Luko Bona, Don Ante Anić, savjetnik pl. Ivo Grigoso, Marić Gjuro, Šišić Mato, Vojnović conte Ivo, Papi Marin, Knežević Dr. Stjepo, Barbić Dušan, Kulišić Dr. Frano, Hoppe Božo, Radulović prof. Melko, Berać Gjuro i Berać Mitar.

Razpust dubrovačke općine.

Usljed uapšenja načelnika dra. Melka Čingrije i donaćelnika dra. Puljezija, općina dubrovačka bila je razpuštena, a upravljačem joj imenovan kotarski povjerenik u Splitu g. Cega.

Uništenje mosta Zemun-Beograd.

Glas o uništenju mosta Zemun-Beograd pronio se još prije nego je uništenje mosta faktično uslijedilo. Korrbureau o tome javlja nam:

BEČ, 30 srpnja. Jučer u 1 sat i 40 časa u jutro Srbi su digli u zrak most koji spaja Zemun sa Beogradom.

Zapljenjena srbska ladja sa municijom i minama.

BEČ, 30 srpnja. Jučer je jednom malom odjelu pionira, skupa sa momčadi finansijske straže, pošlo za rukom zaplijeniti jednu srpsku ladju krcatu municije i mina. Naši pioniri i finansijski stražari, nakon kratkog ali žestokog okršaja, svladase brojno jaču posadu srpskog broda, zaposješe brod i čitav pogibeljan teret. Dva dunavska naša parobroda dovukoše ih zatim k našoj obali.

Srbi uzmiču.

BEČ, 30 srpnja. Nakon što je jučer u jutro most Zemun-Beograd bio dignut u zrak, naše topničtvo i pješactvo otvorise vatru na srpske pozicije s onu stranu mosta. Bombardiranju priključise se i dunavski naši monitori (riječne ratne ladje). Nakon kratkog boja Srbi se povukoše. Gubitci s naše strane sasna neznačni.